nieuws

Discussie over bron van antibioticaresistentie

nieuws

"De veehouderij is niet de enige of belangrijkste "schuldige" van antimicrobiële resistentie. Bovendien blijft de sector stappen zetten." Dat zegt AMCRA, het kenniscentrum rond antibioticumgebruik en -resistentie bij dieren, als reactie op een communicatie van Bond Beter Leefmilieu (BBL). De milieuorganisatie plaatst vraagtekens bij het nationaal actieplan One Health en stelt dat “de woekerende antibioticaresistentie tot een aanpak van de industriële veehouderij noopt”.

28 JULI 2021 – LAATST BIJGEWERKT OM 3 AUGUSTUS 2021 14:37

Lees meer over:
antibiotica
veehouderij

De komst van antibiotica begin vorige eeuw betekende een revolutie in zowel de humane geneeskunde als de diergeneeskunde. Mensen en dieren die voorheen stierven aan wat nu ‘banale’ bacteriële infecties lijken, kunnen efficiënt behandeld worden. Maar bacteriën en andere organismen ontwikkelen ontsnappingssystemen, waarvan de mechanismen steeds meer ontrafeld worden.

In de loop van de tijd werd duidelijk dat bacteriën resistentie kunnen ontwikkelen tegen antibiotica en dat er zelfs multiresistente bacteriesoorten zijn, die ongevoelig zijn voor meerdere soorten antibiotica. Gebruik van antibiotica versnelt de selectie en spreiding van resistente bacteriën. Gelukkig kan resistentie bij bacteriën na verloop van tijd ook opnieuw verminderen, als er minder en duurzamer antibiotica ingezet worden.

De Belgische overheid heeft daarom gekozen voor een ‘One Health’-aanpak, waarbij verantwoordelijkheden per sector toegekend worden. “Dit vanuit het besef dat het gebruik van antibiotica bij mensen, dieren of planten een impact heeft op de mens, het dier en de omgeving, en dat de engagementen en acties binnen sectoren zelf moeten opgenomen worden”, vertelt Bénédicte Callens, wetenschappelijk medewerkster van AMCRA, dat nauw betrokken wordt bij het actieplan.

Het plan borduurt bovendien verder op de twee Antibioticumconvenanten, waarin verregaande reductiedoelstellingen zijn ingeschreven. “Mét succes. De veehouderij heeft en gebruikt nog altijd veel antibiotica, maar heeft de voorbije jaren ook al

belangrijke stappen gezet naar een duurzamer gebruik. Dit blijkt uit de 40 procent reductie in de diergeneeskunde sinds 2011 op basis van de meest recente verkoopcijfers van antibiotica in België", aldus Callens.

> **Zet in op de natuurlijke weerstand van dieren. Door minder dieren per oppervlakte te houden, zal de vraag naar medicatie dalen**
>
> Bond Beter Leefmilieu

"Industriële veehouderij op een andere leest schoeien"

Een ander geluid is te horen uit milieuhoek. In een nota over het Belgisch nationaal actieplan 'One Health' stellen BBL, Natuurpunt en de West-Vlaamse Milieufederatie dat het plan de interacties tussen mens, dier en plant terecht centraal stelt. Toch missen de organisaties een aanpak aan de bron en verwijzen ze naar de schaalvergroting in de intensieve veehouderij als belangrijkste oorzaak voor antibioticaresistentie.

Volgens BBL zorgt een hoge densiteit van dieren, bedrijven en veehouderijregio's ervoor dat dieren vaker met een zwakke gezondheid kampen en dat ziekteverwekkers langer circuleren. "Dit leidt tot veelvuldig en vaak incorrect gebruik van antibiotica waardoor meer en meer bacteriën ongevoelig worden voor antibiotica en andere antimicrobiële stoffen. Ook zorgt dit voor een toename in zoönoses, infectieziektes die van dier op mens kunnen overgaan, zowel via contact als via besmet voedsel", klinkt het.

In hun nota schuiven de organisaties nog drie speerpunten naar voor. Zo moet er geïnvesteerd worden in een grondige kennis van het ecosysteem en het microbioom en moeten de resultaten van het onderzoek en de beleidsinitiatieven vertaald worden naar concrete handvatten voor het grote publiek. Tot slot moet het probleem aan de bron worden aangepakt: "zet in op de natuurlijke weerstand van dieren. Door bijvoorbeeld minder dieren per oppervlakte te houden, zal de vraag naar medicatie dalen", klinkt het. "Het houdt immers geen steek om te blijven inzetten op schaalvergroting in een verouderd, industrieel voedselproductiesysteem met zo'n impact op onze volksgezondheid."

> **Dierenarts en veehouder moeten er samen op toezien dat een goed beheer op basis van preventie, het antibioticumgebruik terugdringt tot het strikt noodzakelijke**
>
> Bénédicte Callens - AMCRA

"Geen link tussen bedrijfsgrootte en antibioticagebruik"

AMCRA is niet akkoord met de bewering van BBL dat de veehouderij de enige en belangrijkste bron is van antimicrobiële resistentie. "In het nationale actieplan wordt dan ook de gezelschapsdierensector betrokken", aldus Bénédicte Callens. "Intens en direct contact is namelijk een belangrijk kenmerk bij het houden van gezelschapsdieren. Direct contact is de belangrijkste oorzaak van transmissie van (resistente) bacteriën tussen mensen en dieren."

Callens wijst er ook op dat wetenschappelijk onderzoek al meermaals heeft aangetoond dat er geen duidelijke link is tussen de grootte van bedrijven en het gebruik van antibiotica. "Bovendien is groeibevorderend gebruik van antibiotica al niet meer toegestaan sinds 2006 en vanaf januari 2022 zal ook elk preventief gebruik verboden worden in Europa", zegt ze. "Verder is het enkel een dierenarts die antibiotica kan voorschrijven, toedienen of verschaffen, en dit in een strikt regulerend kader. Hij moet er samen met de veehouder op toezien dat een goed beheer van de veehouderij door middel van ziektepreventie, het antibioticumgebruik terugdringt tot het strikt noodzakelijke. Dankzij het in kaart brengen van het antibioticumgebruik voor elke individuele veehouderij, worden zowel veehouders als dierenartsen onderling vergeleken en is het op basis van de verzamelde gegevens mogelijk om te streven naar een verminderd antibioticumgebruik."

AMCRA en zijn partners pleiten al langer voor een geïntegreerde aanpak met ruimte en budgetten voor onderzoek en ontwikkeling van alternatieven en goede praktijken met betrekking tot duurzaam antibioticumgebruik, zegt Callens nog. "Laten we gericht aan de slag gaan binnen elke sector om effectief te evolueren naar een menselijke geneeskunde en diergeneeskunde met minder antibioticumgebruik, gestoeld op preventie en oordeelkundig gebruik."

Nog steeds te veel antibioticagebruik in humane geneeskunde

Tussen 1997 en 2017 is het antibioticagebruik buiten de ziekenhuizen in Europa niet gedaald. Dat blijkt uit een onderzoek van de universiteiten van Antwerpen en Hasselt. In België ligt het gebruik bovendien boven het Europese gemiddelde, al is de trend in ons land wel dalend.

Door overmatig antibioticagebruik, wat resistentie in de hand werkt, kunnen onschuldige infecties leiden tot zware gezondheidsproblemen en zelfs fataal worden. Wanneer antibiotica hun werk niet doen, worden transplantaties en operaties ook een stuk risicovoller en gaan ziektekosten omhoog.

Campagnes die in het verleden werden opgezet om overdreven antibioticagebruik tegen te gaan, blijken niet geholpen te hebben. Dat wijst een onderzoek van UAntwerpen en UHasselt uit: globaal gezien nam op twintig jaar het antibioticagebruik in Europa niet af.

"Uit onze analyse van de data van het European Surveillance of Antimicrobial Consumption Network (ESAC-Net) - de cijfers hebben betrekking op het gebruik buiten de ziekenhuizen - blijkt onder meer dat er nog steeds sprake is van een grote seizoensvariatie", zegt professor Samuel Coenen van UAntwerpen. "In de winter worden antibiotica vaak overmatig gebruikt in de strijd tegen virale infecties. Helaas, want het inzetten van antibiotica is in dergelijke gevallen gewoon zinloos."

Bovendien toont de analyse dat steeds meer penicillines met een breed spectrum gebruikt worden. Dat is een slechte zaak, want die werken de resistentie extra in de hand. Ook het gebruik van de chinolonen, een andere groep breedspectrumantibiotica, zit in de lift.

In België ligt het gebruik per inwoner nog steeds boven het Europese gemiddelde, maar zien de onderzoekers voornamelijk een dalende trend. Dit geldt zowel voor het totale gebruik, als voor de verhouding breed- over smalspectrumantibiotica. Om het gebruik van chinolonen in te dijken, werden in België sinds 1 mei 2018 de terugbetalingscriteria van deze breedspectrumantibiotica gewijzigd.

De onderzoekers publiceerden de resultaten in een reeks artikels in het Journal of Antimicrobial Chemotherapy.

"Betrouwbare informatie over antibioticagebruik is een essentieel onderdeel in de strijd tegen resistentie", zegt professor Niel Hens (UAntwerpen/UHasselt). "Deze informatie kan bijvoorbeeld bruikbaar zijn om campagnes op te zetten, doelstellingen te formuleren rond het gebruik van specifieke groepen van antibiotica en om na te gaan of antibiotica worden gebruikt conform nationale richtlijnen."

Uitgelicht

Antibioticagebruik in veehouderij daalt onder niveau humaan gebruik

nieuws

Het antibioticagebruik in de Europese veehouderij is sterk afgenomen. Zo veel zelfs dat dieren nu minder antibiotica gebruiken dan mensen. Dat blijkt uit het nieuwste rapport...

3 JULI 2021

Lees meer

Bron: Eigen verslaggeving / Belga

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada